

Buiten de lijnen kleuren

Professionele autonomie in partnerschap

Jurja Steenmeijer

Professionele autonomie in sociaal werk

Een model voor
verantwoord
handelen

tgeverij
in ho

Even voorstellen

- Jurja Steenmeijer
- Werkzaam bij de BPSW als trainer/ adviseur ethiek en professionalisering
- (Beroeps)ethiek, Professionele standaarden, tuchtrecht, beroepsregistratie
- Praktijk en beleid van sociaal werk

Beroepscode voor professionals in sociaal werk

Professionaliteit

- Betaald versus onbetaald
- Professioneel versus amateuristisch
- Klinkt als KWALITEIT

Handelings- of discretionaire ruimte

- Professionals handelen in het licht van humanitaire waarden. Ze stemmen af op wat er voor mensen toe doet en daarvoor is ruimte noodzakelijk.
- De kern van het professionele handelen is dat het een intellectuele activiteit is. Daarmee wordt bedoeld dat nadenken* en het beredeneerd toepassen van kennis* fundamenteel zijn.
- Tegelijkertijd is het professionele handelen een praktische activiteit, maar niet gebaseerd op routine of 'instructies'.
- Kortom: Praktische wijsheid of *phronesis*

“Sociaal werkers zijn hun eigen gereedschap”

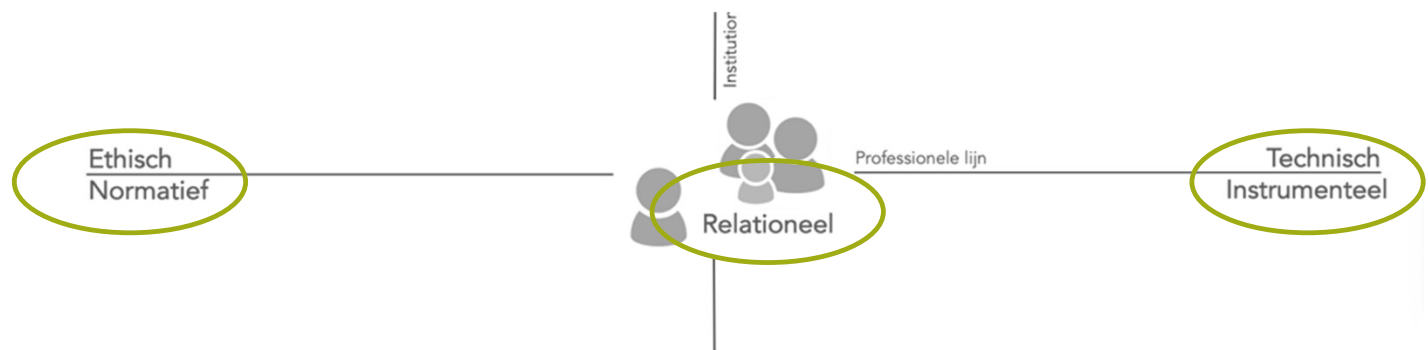
Hannah Arendt: handelen niet reduceren tot werken

- **Arbeiden** – biologische levensbehoeften, steeds terugkerend, noodzakelijkheid (geen vrijheid)- *animal laborans*
- **Werken of maken** – producten maken, doel middel rationaliteit, *homo faber*. Deels vrij (om te kiezen wat je maakt).
- **Handelen** – mensen 'spreken' met elkaar in de openbaarheid. Zij verschijnen beide als een *wie*. Hier is de handelende mens vrij.
- Arendt waarschuwt: het handelen is teveel werken en arbeiden geworden. Zorg wordt gekenmerkt door de doel-middelrationaliteit van 'werken'.

Professionele Autonomie

“Professionele Autonomie is de vrijheid en verantwoordelijkheid die je hebt om de cliënt naar je professionele oordeel zoveel mogelijk recht te doen, daarbij handelend binnen de geldende kaders van het beroep”

Discretion versus autonomie

- **Discretion:** vrij binnen de kaders om het eigen handelen te kiezen
- **Autonomie:** het handelen in lijn brengen met (en toetsten aan) de professionele standaard, de nomos van het beroep. Dat betekent soms ook: buiten institutionele lijnen kleuren

Gewetensvraag...

Wanneer wordt autonomie eigengereid? En zijn we niet een beetje teveel met onszelf bezig? Losgezongen van de ander of de context?

Terug naar de missie...

- Mensen tot hun recht laten komen.
- Al sinds de allereerste beroepscode het allereerste artikel, de kernopdracht.
- Beredeneerd* handelen in het licht van menselijke waarden.
- Daarmee handelen sociaal werker bij uitstek **politiek**.
- Een formulier invullen is niet alleen werk, maar ook micropolitiek handelen.

“Maar wij hebben de macht ook niet....”

(dus hoe kunnen we dan anderen empoweren?)

- **Samen** zoeken: wat is goed (samen-) leven?
- Tegen het ik**vind**isme en egotisme, *autos* ten dienste van de ander.
- Goed onderbouwen hoe je *handelt* en waarom: de ‘*nomos*’ van de professional
- Daarmee krijgen professionals erkenning en *zeggen*-schap in de publieke arena.
- Private issues kunnen (moeten?) zo publiek en politiek gemaakt worden.

A close-up photograph of a black microphone with a silver grille, positioned diagonally. The background is a blurred indoor setting with warm lighting and circular ceiling lights. The text 'Dank voor uw aandacht' is overlaid in white, sans-serif font across the lower half of the image.

Dank voor uw aandacht